

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
ceho leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrť „ — „ 80
(Posamezne števe
15 kr.)

Oznanila,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
smisla in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprište rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridele
primerina poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefrankovna pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslate kajijo
se ne vračajo.

Spomenica

štajerske učiteljske zaveze tičoča se uvedbe sestava osebnih razredov in povišanja učiteljskih plač. *)

Z zakonom z dne 3. majnika 1874, veljavnim za vojvodino Štajersko uredile so se plače štajerskih ljudsko- in meščanskošolskih učiteljev po načelih točk I. do V. tega zakona. Natančneje uvaževanje teh razmer dovede do sledečega posledka. Najvišje plače in pokojnine, do katerih si učitelj zdaj lahko pridobi pravico, so:

za Gradec 900 gld. plače in 6 službenih doklad à 90 gld., t. j. 540 gld., skupaj 1440 gld.															
v I. plač. razr. 800	"	"	"	6	"	"	"	80	"	"	"	480	"	"	1280
" II. " " 700	"	"	"	6	"	"	"	70	"	"	"	420	"	"	1120
" III. " " 600	"	"	"	6	"	"	"	60	"	"	"	360	"	"	960
" IV. " " 550	"	"	"	6	"	"	"	55	"	"	"	330	"	"	880

Po opravljeni dokladi zviša se lahko ta pravica za nadučitelje v Gradei, kakor na šolah I. in II. plačilne vrste do 1540, 1380 in 1220 gld., za nadučitelje v III. in IV. plač. vrste do 1010 in 930 gld., za voditelje jednorazrednic (ker sedaj ni nobedne jednorazrednice v I. plač. vrsti) do 1160, 1000 in 920 gld. a. v. Pri stalnih podučiteljih znušajo dohodki 720, 640, 560, 480 in 440 gld., začasnim podučiteljem namenjene so nagrade 540, 480, 420, 360 in 330 gld. a. v. in slednjic najnižje nagrade 308 gld. za začasne pomožne sile v IV. plač. vrsti.

Odkar se je uveljavil ta zakon, preteklo je že blizo dvajset let. V tem času narasla je cena najvažnejšim potrebščinam k življenju tako hitro, da se sedanji dohodki javnih državnih in deželnih služnikov, navezanih na stalno letno plačo, že davno ne morejo več spraviti v soglasje z njih potrebnostmi. V mnogih učiteljskih rodbinah, ki niso slučajno vsled zunanjih razmer, ki ne stoje z službenimi dohodki družbinskega glavarja v nobedni zvezi, na boljšem, postala je torej težka skrb za najmnjnjše življenske potrebe stalen gost, ki skoraj vsako veselje do življenja in poklica spodkopuje. Gotovo torej ni neopravičeno početje, ako se tudi učitelji, sledeči vzgledu drugih stanov trudijo, oprostiti se prokletstvu teh neznosnih razmer in si priboriti visoki odgovornosti svojega poklica primerno, manj skrbipolno stanje.

*) To spomenico je ravnokar razposlalo vodstvo „Zaveze štaj. učit. društev“ posameznim društvom z vabilom, da vsak posamezni član deluje v svojih krogih v proslah občil prizadevanj ž ozirom na poplisanje učit. plač na Štajerskem. — Ker vtegne stvar zanimati tudi „Pop.“ bralce zunaj Štajerske, podamo „spomenico“ deslovno po nemškem izvorniku.

Sedanji plačilni dohodki niso samo nezadostni, ampak tudi neprimerno razdeljeni; tako je mej najnižjo in najvišjo plačo stalno nameščenih učiteljskih oseb razloček 1100 gld., (ker je pač mogoče, da ostane manj srečna učiteljska oseba, do svojega vpokojenja za stalnega podučitelja v IV. plač. vrsti.) Ali tudi, če nočemo uvaževati skrajnih nasprotstev, je vendar razlika mej plačami najvišje in najnižje plač. vrste o jednaki službeni kakovosti imenovati jako veliko. Pri šolskih voditeljih znaša 620, pri učiteljih 560, pri stalnih podučiteljih 280 in pri začasnih učnih silah 232 gld., za katere svote so potem tudi svoječasne pokojnine teh učnih oseb v vsakem slučaju nižje, da-si je vendar bolj verjetno, da se vpokojena učiteljska oseba IV. plač. vrste s svojo majhno pokojnino preseli v mesto, kakor da si nasprotno izbere oseba iz mesta s svojo večjo pokojnino kraj IV. plač. vrste stalnim prebivališčem.

V istini pa je stvar bistveno čisto drugačna. Nobedna štajerska učna oseba ni dospela do službenih doklad, ker novi zakon še ne velja tako dolgo. Do začetka leta 1892 je doseglo samo 126 učiteljev, torej nekoliko več nego 13% vseh stalnih učnih sil vžitek štirih službenih doklad. Nadalje je vpoštevati, da so boljše učne službe v velikanski manjšini, ker je od 800 deželnih šol

18 = $2\frac{1}{4}\%$ v deželnem stolnem mestu Gradec,

17 = $2\frac{1}{8}\%$ v I.,

89 = $11\frac{1}{8}\%$ v II.,

381 = $47\frac{5}{8}\%$ v III., in

295 = $35\frac{7}{8}\%$ v IV. plačilni vrsti.

Bolje založene službe višjih treh plačilnih stopinj znašajo vse skupaj samo $15\frac{1}{2}\%$ vseh učnih mest dežele, dočim znašajo slabše službe najnižjih dveh plačilnih razredov $84\frac{1}{2}\%$.

O istinitih plačilnih razmerah štajerskega učiteljstva začetkom leta 1892. poučuje nas natančno sledeči pregled.

A. Pregledna sestava posameznih učnih oseb po službenih letih in po njihovih sedanjih dohodkih:

Službena vrsta, oziroma službena leta	Učne osebe		Vsi dohodki v vsaki službeni vrsti	Najvišji dohodki	Najnižji dohodki	Razloček mej najvišjimi in najnižjimi dohodki	Povprečni dohodki	Opomba
	štev.	%						
Pred dosego učne vsposobljenosti .	255	13%	92.090	490	300	190	360	
Po dosegi učne vsposobljenosti .	284	$14\frac{1}{2}\%$	141.766	800	330	470	500	
Za 5 službenih let	448	23%	265.610	880	330	550	$592\frac{1}{2}$	
" 10 " "	413	21%	267.909	1060	336	724	649	
" 15 " "	174	9%	135.175	1050	440	610	779	
" 20 " "	142	7%	121.795	1270	440	830	858	
" 25 " "	79	4%	68.340	1270	600	670	865	
" 30 " "	141	7%	131.885	1360	444	916	935	
	29	$1\frac{1}{2}\%$	—	—	—	—	—	nezamščenih
Skupaj	1965	100	1,224.570					

Iz te sestave uvideti je marsikaj zanimljivega, in sicer:

1. da je dosegla najvišja plača štajerskega ljudskega učitelja do zdaj še le svoto 1360 gld., da je torej zaostala za sploh dosegljivo po sedanjih plačilnih stavkih še za 180 gld.

2. da znaša povprečna plača štajerskega ljudskega učitelja po 30 letnej službeni dobi samo 935 gld., torej nekoliko več nego navišji dohodki uradnika najnižjega činovnega reda (920 gld.),

3. da prejema začasna učna moč brez spričevala učne vsposobljenosti v istini višjo plačo, nego druga 30 let po doseženi učni vsposobljenosti.

4. da znaša pri jednakih službenih letih največji razloček mej najvišjo in najnižjo plačo nič manj nego 916 gld.

V tej tabeli je prav očitno izražena nejednakomerna razdelitev plačilnih dohodkov posameznim učnim osebam, katera je čisto odvisna le od slučaja in posebne sreče, in preziranje velike množice vrlih učnih oseb. Ta tabela je najboljša ilustracija za nezdržljivost sedaj pravno obstoječega sestava krajevnih razredov.

Veliki razloček mej dohodki posameznih učnih oseb je po življenjskih razmerah različnih šolskih krajev popolnoma neosnovan, ker mora mnogokrat baš učitelj v odležnem kraju, kateri ima navadno najnižje dohodke, najnujnejše potrebščine mnogo dražje kupovati, nego učitelj v večjem, bolj obsežnem kraju, ker stane učitelja na deželi vzgoja in izobrazba njegovih otrok mnogo več, nego mestnega učitelja, ne gledé na težje razmere, v katerih je prvemu navadno delovati. In tako bi se še dalo mnogo navajati zoper sedanji sestav krajnih razredov in v prid ne samo od učiteljstva te dežele, ampak tudi drugih kronovin zaželjenega sestava osebnih razredov, kateri se da v naslednjih preglednih točkah na kratko označiti.

Koristi sestava osebnih razredov so:

1. Pravična razdelitev dohodkov.
2. Povišanje, primerno službenim letom.
3. Večja stalnost učnih oseb.
4. Najboljše sredstvo v povzdigo socijalnega ugleda.
5. Najboljše sredstvo, da se odpravi pomanjkanje učiteljev.
6. Najboljše sredstvo v povzdigo veselja do poklica.

Uvažuje vse te točke je vodstvo štajerske učiteljske zaveze pa dolgoletnem pripravljalnem delu združila želje štajerskega učiteljstva v naslednje predloge, kateri se predložijo v tem oziru merodajnim činiteljem dežele, da bi jih blagohotno vzeli na znanje in je prijazno uvaževali:

a) Dosedanji sestav krajnih razredov, ki ima toliko slabih nasledkov, nadomesti se naj s sestavom osebnih razredov po službenih letih, kateri jamči bolj enakomerno razdelitev plačilnih dohodkov.

b) V ta namen naj se ustanovi za učitelje Stajerske osebni status, v katerega bi se uvrščali z ozirom na že prebita službena leta.

c) Vsaka učna oseba naj se premakne vsakih pet let do dovršenega tridesetega službenega leta v višjo plačilno stopinjo in naj more v normalnih razmerah dospeti do vžitka najvišje sploh dosegljive plače.

Za vodilo dozvedbi novih, povišanih plačilnih dohodkov, kakor za oporišče približnemu spoznavanju finančijelnega učinka, katerega bi povzročilo izvedenje take naredbi, naj se blagovoljno vporabi sledeči dohodninski načrt, sestavljen po štajerski učiteljski zavezi in sprejet v skupščini z dne 13. septembra 1893 padajočimi s opazkami:

Dohodninski načrt:

Službena doba	Službena kakovost	Remuneracija	Plača na		Poslovna šoklada	Služben šoklada	Opravična doklada	Skupni dohodki jednega učitelja
			ljudskih šolah	meščanskih šolah				
Pred dosego učne vsposobljenosti	začasni učitelj	400 gld.	—	Za 150 gld. več nego učitelji na ljudskih šolah z istimi službenimi leti	—	—	—	400 gld.
Po doženej učnej vsposobljenosti	Stalni učitelji, šolski voditelji in ravnatelji	—	500 gld.		—	—	50 gld.	500 gld.
Za 5 let		—	600 gld.		100	100	100 " "	800 gld.
Za 10 let		—	600 gld.		100	200	100 " "	900 gld.
Za 15 let		—	700 gld.		100	300	100 " "	1050 gld.
Za 20 let		—	800 gld.		180	400	100 " "	1280 gld.
Za 25 let		—	800 gld.		180	500	100 " "	1330 gld.
Za 30 let		—	900 gld.		180	600	100 " "	1480 gld.

Opazke.

1. Za kraje s posebno dragimi življejskimi pogoji naj se določi primerno višja, v pokojnino ne všteti poslovna ali izvanredna draginska doklada.
2. Službeno starejemu pristoja navadno podelitev izpraznene učne službe.
3. V dosegu starostne doklade ali v premikanje v višjo plačilno vrsto zadošča samo predložitev dokumentov pri okrajnem, oziroma mestnem šolskem svetu.
4. Vsakemu šolskemu voditelju pristoja razven drugih dohodkov prosto stanovanje, sestojče iz najmanj treh sob v skupnem obsegu tat ne manj nego 60m², dalje iz kuhinje, jedilne shrambe, kleti in podstrešja; ako se morete dati samo 2 sobi na razpolago, morajo obsegati njima tla skupaj tudi najmanj 60m². Stanovanje mora biti zdravo in v dobrem stanju in njegovi deli ne smejo bit v raznih hišnih delih, ampak morajo biti v zvezi. Ako nedostaje naturalnega stanovanja, pristoja šolskemu vodji stanarina najmanj 25% glavne plače.
5. Pri prisodbi pokojnine upoštevati je zadnja plača odšteti službeno doklado.
6. Za pokojnino je všteti vso na javnih ljudskih in meščanskih šolah prebito službeno dobo.
7. Po dovršenem desetem službenem letu znaša pokojnina 40% všteti plačilnega dohodka. Od tedaj se zviša pokojnina do 40. službenega leta vsako leto za 2%.
8. Onemoglim učnim osebam dovoli se popolna pokojnina že s 35 službenimi leti. — Z dovršenih 40. službenim letom ima vsaka učna oseba pravico do popolne pokojnine, ne da bi morala še prej dokazati službeno onemoglost.
9. Ako je dovršila umrla učna oseba peto službeno leto, dobi vdova četrtno, ako je dovršila deseto službeno leto, tretjino všteti letnega dohodka za pokojnino, katera pa znašaj najmanj 200, oziroma 300 gld.

10. Zakonito določeni smrtni kvartal se izplača tudi po smrti neoženjenih učnih oseb v pokrivanje bolniških in pogrebnih stroškov. (Konec sledi.)

Šolski vrt,

vzgojevalno in učno sredstvo naših ljudskih šol.

(Dalje.)

10. Zdravilne rastline.

Vzamejo se v šolski vrt one izmed njih, ki se rabijo v domačem zdravilstvu, recimo: zdravilna kadulja, pelin, metlika, navadni slez, babja dučica, sv. Janža roža, zlati grmič (tavžentroža), netrek (vuhnjak), črna in domača meta, arnika, kumina, habat, črni bezeg, rabarbara i. dr. Najbolje je, da se rastline, če je mogoče, kje izkoplje ter na vrt preneso. Odloči pa se jim poseben prostor, in vsaka se postavi na okroglo $\frac{1}{2}m$ široko gredico, katera se vreže z lopato v vrtno celino.

11. Strupene rastline.

Njim se odloči kakšno bolj skrito in manj pristopno, če mogoče deloma senčnato mesto. Postavijo se kakor zdravilke na okrogle gredice. Ozirati se je pred vsem na one, ki so v dotičnem kraju razširjene, in izmed teh spet na najstrupenejše, kakor na volčin, volčjo črešnjo, volčjo jagodo, teloh, velikonočnico, omej, naprstec, kristavec, zobnik, pesji peteržilj, mišjak, trobeliko itd. Tudi gledé na strupenke priporočam, da se poiščejo, oprezno izkopljejo in na vrt presade.

12. Cvetice.

Lepih cvetic ne sme nikdar pogrešati šolski vrt. Cvetice vrt dičijo in ne zgreše svojega estetičnega in etičnega vpliva na šolsko mladino, ako so dobro odbrane ter okusno razpostavljene. Priporočam 1. nekaj žlahtnih rož, 2. nekaj vztrajnih cvetic, 3. večje število jednoletnih cvetic. Do lepih in žlahtnih rož pride šolski vrtnar najceneje, ako da jeseni po grmovji nakopat ravnobelnih divjakov, katere čez zimo v zemljo zagerne, pomladi pa posadi in meseca junija v kroni z očesom požlahtni, prav tako, kakor se očesljajo jabolčni ali gruškovski divjaki. Jeseni se požlahtnjene rože oprezno položijo in vrh zakoplje ali z listjem, slamo, mahom ali zemljo pokrije. V slamo zaviti vrhi stoječih rož navadno pozebejo. Vztrajne cvetice se postavijo na okrogle gredice (kakor zdravilne rastline) in sicer na takšna mesta, da se dobro vidijo. Imennjem le nekatere:

Acanthus latifolius, *Anemona chinensis*, *Aquilegia vulgaris*, *Asphodilus luteus*, *Bellis perennis* fl. pl., *Chrysanthemum indicum*, *Dahlia variabilis*, *Dianthus barbatus*, *Delphinium perenne*, *Lilium candidum* in *bulbiferum*, *Hemerocallis flava*, *Funkia caerulea* in *alba*, *Narcissus poeticus* in *pseudonarcissus*, *Hyacinthus orientalis*, *Tulipa Gesneriana*, *Gladiolus hybridus*, *Iris* (sortiment), *Lupinus athroceruleus*, *Phlox decussata*, *Paeonia herbacea* (sortiment), *Canna*, *Colocassia*; plezajoče: *Aristolochia Sipa*, *Clematis hybrida*, *Lonicera caprifolia*, *Apios tuberosa*.

Jednoletne cvetice so navadno nežne a mnoge zelo hvaležne, ker so lepe, živih barv, prijetnega duha in bogato in neutrudno skoraj vse leto cveto. Sejejo oziroma sade se v jedni vrsti ali v zmesi po okroglih ali eliptičnih posebnih gredah ali ob robu gred, kjer se goji zelenjad. Posebno priporočam: *Ageratum mexicanum*, *Amarantus abyssinicus*, *Anthirrhinum majus*, *Aster chinensis*, *Calendula officinalis*, *Caliopsis bicolor*, *Chrysanthemum carinatum* in *Eclipse*, *Collinsia*, *Convolvulus tricolor*, *Delphinium Ajacis*, *Dianthus chinensis*, *Elichrysum monstrosum*, *Gaillardia picta*, *Gilia*, *Iberis umbellata*, *Impatiens Balsamina*,

Cheiranthus annuus, Cheiranthus Cheiri, Linum grandiflorum, Lobelia, Lupinus affinis in hirsutus, Mimulus, Mirabilis Jalapa, Nemophila, Nicotiana officinis, Nigella, Perilla nankinensis, Petunia hybrida, Phlox Drumondi grandiflora in cuspidata, Reseda odorata Ricinus communis, Salpiglossis variabilis, Scabiosa atropurpurea, Tagetes erecta in patula, Verbena hybrida, Viola tricolor; plezajoče: Ipomna purpurea, Lathyrus odoratus Tropaeolum majus.

13. Lepotično grmovje.

Že ime pove, da služi to grmovje šolskemu vrtu v kras. Zato se naj posadi na bolj razpostavljena mesta posamno ali v skupine. Najbolj priljubljene vrste so in se dobe pri vsakem vrtnarji za mal denar: Weigelia, Forsythia viridissima, Philadelphus coronarius, Siringa vulgaris, Deutzia, Amorpha fruticosa, Ribes aureum, Ribes sanguineum, Simphoricarpus racemosus, Hibiscus syriacus, Cydonia japonica, Viburnum Opulus, Vib. Lantana, Calycanthus floridus, Rubus odoratus, Keria japonica, Spirea opulifolia, Spirea tomentosa, Sp. lobata. Wistaria (Glycinie) sinensis, Ampelopsis quinquefolia, Aristolochia, Siphon, Bignonia radicans; slednje štiri so plezajoče.

14. Pritlično drevje.

Pritlično drevje zavzema malo prostora, kmalu in rado rodi in daje izvrsten sad. Vrh tega lepšajo pritlikovi šolski vrt. Zastopane naj bodo te-le oblike: 1. navadna piramida, 2. vretenična ali ozka piramida, 3. grmič, 4. vodoravni, poševni in stoječi jednoramni kordon, dvoramni vodoravni kordon, 5. pahljačeva ali divja palmeta, u-jeva, svečnikova in etagna palmeta. Vsaka teh oblik odgoji se iz jednoletnega okulanta z določenim obrezovanjem. Navadne piramide se razpostavijo po vrtni celini ali pa se posade na ogljih gred za zelenjad. Vretenčne piramide in grmiči se nasade ob potih, (grmič je tudi oblika za lonce), istotako jedno- in dvoramni vodoravni kordoni; stoječi in poševni kordoni pa vse vrste palmet pridejo ob plote in stene. *)

15. Visokodebelno sadno drevje.

V šolskem vrtu naj dobi svoje mesto nekaj visokodebelnega sadnega drevja (4—6 dreves zadostuje), da se učenci na njem uče, kako se vrh izrezuje in trebi, se drevje snaži, gnoji, se zatira škodljivi mrées. Postavijo se naj visokodebelna sadna drevesa na takšna mesta, da pozneje ne škodujejo s svojo senco.

16. Jagodično grmovje.

Sem spadajo: Grozdičje (ribež), kosmulja, žlahtno malinje, žlahtno ostrožje (ameriško), žlahtne jagode. Ko se naroča, je gledati na debelozagodne vrste. Grozdičje in kosmulja se razpostavijo po vrtni trati ali se nasade ob robu gred za zelenjavo, malinju in ostrožju se odloči primerno mesto ob vrtnem plotu ali kakšni steni, jagode pridejo na posebne gredice. Jagode (sadje) jagodičnega grmovja se vkuhujejo, iz njih se pripravljajo sladki sokovi ali pa se sveže razpečajo, kar je posebno lahko blizu večih mest, kopališč ali železničnih postaj.

17. Gozdno drevje.

V šolskem vrtu naj je zastopano po jednom drevesu najvažnejše gozdno drevje in sicer listoveci: lipa, hrast, bukva, gaber, breza, javor, jasen, brest in iglovci: smreka, jelka, mecesen, bor, limba, tisa. Drevje se združi v „gozdno skupino“ tako daleč vsak-sebi, da more rasti. Gozdni skupini se odloči takšen prostor, da ne dela drevje pozneje vrtu sence, torej na severni ali severozahodni strani. Ta oddelek vrta ima nalogo, da podpira pouk o prirodopisji in daje koristnim pticam zavetje in bivališče.

*) Kako se izreja pritlično drevje in kako mu je streči, glej Jablanzyjev: „Schulgarten“ str. 17—70.

18. Domače grmovje.

Iz obilice domačega grmovja vzeli bomo na šolski vrt zastopnike najvažnejših vrst zlasti takšne, katere pridejo v prirodopisnem pouku v poštev in katere s svojimi jagodnimi plodovi privabljajo koristne ptice. Priporočam: črni bezeg, grozdlični (rudeči) bezeg, češmingo, divji in rumeni dreu, krhliko, pesikovec, kalino, glog, trnolico, divjo rožo, farsko kapico in lesko. Med domače grmovje naj se vzamejo tudi one praproti in mahovi, ki se v prirodopisnem pouku popisujejo, recimo: Orlica, divja praprota, sladka koreninica volovski jezik, (praprota); lasonoša (*Polytrichum*) vejevec (*Hypnum*) — mahova. Domače grmovje se posadi med gozdno drevje in krog njega, pred vsem pa okoli gnojišča, da ga zakriva.

19. Pletne vrbe.

Vrbe dajejo trte, s katerimi se veže ali se delajo pleteži. Vezivo se zmirom potrebuje na šolskem vrtu in ako bi se osnovala kje „šolska delavnica“, bilo bi pač za učence izmed najprimernejših in najkoristnejših del to: delati iz vrbovih trt vsakovrstne pletarke in pleteže. Najboljše pletne vrbe so: *Salix purpurea*, *S. viminalis*, *S. amygdalina*, *S. rubra*, *S. acutifolia*, *S. caspica*; poslednja daje tudi raje za obroče. Vrbam se odloči kak stranski bolj senčen kotič. Koder se nasade, zrigoli se zemlja na $\frac{1}{2}m$ globoko in v tako zrahljano prst se posade pomladi $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}m$ dolge vrbove potaknice. Prva leta je zemljo rahljati in snažiti, da plevel (zlasti slak) sadik ne zaduši, mladike pa se vsako pomlad skrajšajo na dve očesi, da dobi vrba močno glavo. Trte se režejo z vrb od meseca novembra do marca.

20. Gnojišče.

Temu se odloči najbolj skrit kot v šolskem vrtu. Grmovje ga naj od vseh strani zakriva. Na gnojišču se delata kompost in gnojnica, tukaj se spravljajo vsakovrstni vrtni odpadki.

21. Bučelnjak.

Bučelnjak se postavi na stranskem, otrokom manje pristopnem, a solnčnem mestu in se obrne proti jugovzhodu ali jugu. Panji naj bodo vrejeni po Dzirzonovem sestavu, bodo si li stoječi ali ležeči, in naj imajo vsi avstrijsko mero, namreč natančno: poluokvirji širokosti 26cm, visokosti 15cm, širokosti zgornje deščice na koncih 35mm; celi okvirji dobodo dvojno visokosti poluokvirja, druge mere ostanejo. Šolskim potrebam zadostuje 3—6 panjev, če jih je več, je učitelju bučelarju na korist.

(Dalje sledi.) (Prof. J. Koprivnik.)

Slovstvo.

„O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiških gimnazij“. Spisal Anton Stritof: Izvestje e. kr. državne nižje gimnazije v Ljubljani o šolskem letu 1891/92 in 1892/93.

Ta zelo poučna, z veliko marljivostjo sestavljena razprava se deli v uvod in dva glavna dela; prvi, natisnjen v izvestji za leto 1891/92, obsega teoretiško razpravo, drugi, natisnjen v izvestji za leto 1892/93, obsega pa praktične vzglede nemškega pouka. Teoretiški del ima štiri poglavja: I. Obseg učne vsebine. II. Sintetiška ali analitiška metoda? Slo-

nica ali čitanka? III. Temeljna vodila analitiške metode v luči dušeslovja. IV. Didaktične stopinje pouka.

Učenci prvega in drugega razreda slovensko-utrakvistiških gimnazij se uče nemščine le v nemških urah, do tretje šole se je pa morajo toliko naučiti, da jim je možno od zdaj naprej poleg nemščine tudi grščino z nemškim učnim jezikom zmagovati. To pa ni lahko doseči, ker slovenski učenci iz naravnih razlogov morejo prinesiti iz ljudske šole bogsigavedi koliko znanja v nemščini. Sploh so vprejemni izpiti za slovenske učence prestrogi in naravnost krivični; kajti od njih se zahteva

pri vstopu v kako srednjo šolo iz nemščine in slovenščine to, kar morajo nemški učenci znati samo v svoji materinščini.

V jezikovnem pouku se uporabljata dve bistveno različni metodi: empiriško-analitiška in sintetiško-slovniska. Zadnji metodi je slovnica središče, okrog katerega se suče ves pouk. „Začenja se z oblikovanjem posameznih besed in prehaja se polagoma po stopinjah slovniskega ustroja od preprostih jednostavnih stvari do zamotanih skladnih. Vsako slovnisko pravilo se najprej samo zase razlaga, potem se vezba na posameznih, med seboj nevezanih, iz najrazličnejših miselnih krogov vzetih stavkih, ki se prevajajo iz tujščine v materinščino in narobe. Besed se uče učenci zgolj mehaniški, predno se pričinja prevajati.“ Prehaja se od slovnice do jezika. Izključilno po tej metodi so se do nekaj let sem poučevali stari in moderni jeziki. Dandanes pa pridobiva vedno več veljave empiriško-analitiška metoda. Pri tej se naslanja ves pouk že iz početka na lahka, celotna berila, pisana v tujščini. Besede se ne iščejo pred čitanjem v slovarji in se ne zapominjajo mehaniški same zase, ampak učenci se jih uče pri obdelovanju berila v stavkovni zvezi. Prevajanje iz tujščine v materinščino se umakni pomenkovanju v tujščini na podlagi celotnega berila. Iz slovnice se jemlje le najpotrebnejše stvari iz oblikoslovja in skladnje, vse drugo si mora učenec nezavedno privajati po oni naravni poti, po kateri se je kot otrok učil materinščine. „Jezika se je torej učiti iz jezika samega, ne pa po slovnici.“*) Gosp. pisatelj potem ta temeljna vodila analitiške metode iz dušeslovnega stališča natančno in spretno razlaga in dokazuje ter prihaja do sklepa, da je ta metoda jedino prava pri pouku tujih jezikov, kateri se mora sintetiško-slovniska na vsej progi umakniti. — Pri pouku modernih jezikov da! Ali bi pa bilo za formalno izobrazbo dobro, ako se tudi stari klasiški jeziki izključilno po novi metodi poučujejo, o tem se držnem dvomiti, zlasti, ker se ti, kakor znano, ne uče zaradi tega, da bi se v njih občevalo, temveč da se učencem odpre tempelj staroklasiške omike, in da se njih duh privaja strogo logičnemu mišljenju. Da bi namreč slovnica in prevajanje iz tujščine v materinščino in narobe ne pospeševalo formalne izobrazbe, to je

*) Mimogredé omenjam, da se ta metoda na ljudskih šolah pri pouku nemškega jezika že kolikor toliko uporablja, ker se tukaj goji v prvi vrsti praktično govorjenje in ne slovnica.

logičskega mišljenja, „dušne gimnastike“, o tem me ni mogel prepričati niti pisatelj niti Loewenthal. Vendar imajo srednje šole tudi to nalogo, gojiti formalno izobrazbo, ki je duhu učencev, kar je telovadba njih telesu.

V četrtem poglavju se obravnava, kako učitelj učence najbolje pripravljaj za vzprejemanje nove učne tvarine, kako le-to najuspešnejše podajaj, razlagaj in utruj, da pomaga učencem zazušanju, razumevanju in uporabljanju.

Drugi del nas uči, da je novejši metodi glavno učilo čitanka s celotnimi sestavki. Biti bi pa morala skupna za I. in II. razred slovensko-utrakvistiških gimnazij in bi se morala gledé na jezikovne težave naslanjati na našo ljudsko šolo, s svojim koncem pa segati do one višine, na kateri so nemškim zavodom namenjene čitanke. Vsečina naj bi bila vsakozi pripovedna, ker se pripovedni članki mnogo lažje zapomnijo in obnavljajo. Slovnice in slovarja po pisateljevem mnenju skorej ni potreba, ker se na tej stopinji nemškega pouka jemlje le najbistvenejše reči iz slovnice, katere učitelj z malimi besedami lahko razloži; slovar bodi pa v začetku pouka učitelj sam. — Potem sledé vzgledi, kako se naj obravnava v šoli nemška berila. Seveda so ti le idejalno učbene slike, katere je vsled tega težko uresničiti, da se premalo ne čita. Vendar sem tudi jaz mnenja, da je bolje manjše število beril dobro predelati, nego mnogo površno. Vzgledi šolskih in domačih nalog so prav dobro izbrani in vzgledi iz nemške slovnice pregledno sestavljeni.

Vkljub temu, da je obravnavani predmet težek in suhoparen ter je bilo za marsikateri pojem treba še le primerne izraza v slovenščini iskati, je vendar jezik po vsem spisu čist in pravilen. Pazljivega čitatelja bi znal motiti le germanizem *obstojim* (II. str. 7) mesto *priznavam* in pa tiskovna hiba opisovaje (II. str. 21) mesto opisovauje. Tudi izraz „ko se jim (namreč učencem) je pa zabičilo“ (II. str. 27) se mi zdi v tej zvezi trivijalen.

Razpravo kar najtopleje priporočam vsem učiteljem, zlasti pa onim, ki poučujejo slovenske učence v nemščini ali pa nemške v slovenščini, tem bolj, ker se je analitiška metoda nemškega pouka za prvi in drugi razred slovensko-utrakvistiških gimnazij, kakoršno gosp. pisatelj tukaj utemeljuje in priporoča, izrecno priznala tudi z najvišjega učnega mesta, želeti je le, da bi se kje ponatisnila, kjer bi bila čitateljstvu bolj pristopna.

V. Korun.

Listi slovenskega učitelja — kolesarja.

VIII.

Gospod urednik! V „Učiteljskem Tovaršu“ je sprožil nekdo misel, da bi se prirejela vsako leto skupna učiteljska potovanja. Tako delajo češki, tako nemški

učitelji. Osnovati si pa zato novo društvo, zdi se mi nepotrebno. Saj imamo itak preveč društev. To lahko preskrbi naša „Zaveza“. Škoda bi pa bilo, ko bi ta misel zopet za-

spala. Skupna potovanja so pač zabavnejša in cenejša. Izborna misel je tudi poprositi višje oblasti, da podpirajo učiteljska potovanja. Na Češkem že dolgo delijo potujočim učiteljem ustanove, čas bi bil, da se tudi pri nas kaj jednakega stori. — Jaz pa ostanem stari kolesar ter Vam sem ter tje o svojih potovanjih poročam.

V Benetke!

Italija! Koliko se piše o tvojej lepoti, koliko o tvojih znamenitih krajih, poslopjih, skulpturah, slikarijah, o toploti in mehki tvojega zraka itd. Zato potuje vsak, komur je le mogoče v Italijo. Osobito vidiš tu leto na leto več kolesarjev, katere privabljajo ne samo omenjene znamenitosti, ampak tudi krasne, ravne ceste. Zato se napotim tudi jaz v Benetke.

Prepotovaje Kras, kjer me je solnce močno upeklo, prestopim pri Korminu avstrijsko mejo. Komaj sem čez reko Indrijo na italijanski zemlji, že imam sitnosti zaradi colnine. Izgubil sem vsled tega več ur ter prišel v Videm še le proti poldnevu. Videm je iste velikosti ko Ljubljana ter je glavno mesto provincije, katera obsega skoraj vso nekedanjo beneško provincijo Friavel. Lepo zidano mesto ima v sredi trdnavico, a blizu nje kip boginje miru v spomin miru Campo Formio ter je središče trgovine s svilo. Policaji so podobni v njih dolgih, črnih suknjah ter visokih cilindrih lakajem. V roki nosijo debele palice. Po uniformi jih nisem spoznal, pač pa po njihovem vedenju.

Ker sem bil že jedenkrat v Vidmu, nisem se dolgo mudil. Otpotovaje vprašam ljudi za „Via Perdenone“ a ljudje so me razumeli „via per Gemone“ in tako sem potoval, ker sem med potjo pred Vidmom zgubil zemljevid, namesto v Perdenone v Gemono, kamor sem došel po 2 $\frac{1}{2}$ urni vožnji. No, zgubiš se tu lahko, kajti ceste so skoraj vse jednake, a mest in drugih večjih krajev vse polno. Ob križpotih so sicer kamenite table, a na njih so črke večinoma od solnca obeljene. — Italijani se morajo marsikaj zahvaliti Rimljanom, a v prvi vrsti gotovo za krasne, ravne ceste. Na nekaterih krajih bi morala biti cesta napeta, a ona pelje več kilometrov na visokem nasipu. Tik ceste teče v jarku večinoma voda, katero porabijo kmetovalci za škropanje in napajanje živine. Lepe ravne ceste in lepa živina pa omogočita, da naložijo Italijani večinoma prav veliko na jeden voz. Tik cest so na mnogih krajih

drevoredi, žal da malokje od sadnih dreves. Ceste so zelo široke, a ulice v mestih in drugih krajih, skozi katere peljejo, večinoma zelo ozke.

Iz Vidma v Gemono pelje cesta proti Pontebi. Bila je to lepa vožnja, kajti Alpe padajo strmo ter obrobjujejo benečansko ravnino, a proti njim se vzdigujejo hribovi, kateri so poraščeni z raznim sadjem in vinsko trto. Gemono leži na griči ter je obdana z obzidjem. Tu mi povedó, da sem na napačni poti ter da moram nazaj v Videm, ako hočem dospeti v Benetke. Torej nazaj v Videm, kamor sem došel v mraku.

Drugo jutro potujem po pravi poti v Pardenono, katera ima gotično stolno cerkev, gledališče ter živahno kupčijo. Pred Pardenono je čez reko Tagliamento 800m dolg lesen most, a blizu njega železen železnični most. Po kratkem počitku se podam v Conegliano, katero ima lepo lego ter je z obzidjem obdana. V njega okolici raste izborno vino, vsled tega ima ta kraj živahno kupčijo z vinom.

Še nekoliko ur in bil sem v Trevisu. Pred Treviso je zelo dolg železnični most čez Piave. Ta reka ima zelo širok prod, čez katerega pelje cesta. Lesen most je zelo kratek, namreč samo tam, kjer navadno voda teče. Ostali prod je večinoma suh. Pomladi in jeseni se pa lahko prigradi, da napolnijo hudourniki struge tako hitro, da popotnik vodi komaj uide, ako je v sredi skoraj pol ure širokega proda. A tudi v Trevisu se nisem dolgo bavil, kajti tu je polno vill in vrtov benečanske gosposode. Proti večeru dospem v Mestre, kjer vstopnim v tramvaj, ki me dopelje do parobroda, a ta v sredo mesta. V Benetke se zamore priti samo z vlakom, kateri drdra čez most, ki ima 222 obokov, ali pa po morji.

Ako bi hotel opisati znamenitosti mesta, postal bi preobširen; raje opustim to popolnoma ter zavračam čast. bralce na dotične potopise.

Največji utis naredi v Benetkah na vsakega Markov trg osobito zvečer, ko se sprehaja tu številna množica. Zdi se mu, ko bi stopil v jako prostorno, četerovoglato dvorano, katera je krita od prostega neba. Spredaj prekrasna Markova cerkev, njej na desni velečastni zvonik sv. Marka, a na desni in levi jo obrobjujejo prekrasna poslopja. Takoj blizu trga skozi mali trg se pride k morskemu pobrežju, kjer sta postavljena dva zelo visoka stebra. Na jednom stoji lev sv. Marka, na

drugem sv. Teodor. Ta kraj je še zdaj jeden najživahnjših krajev mesta. Tu pristajejo gondelirji, ki ponujajo svoje gondole ptujcem in domačim, sem priplava marsikatera ladja. Kako živo je moralo biti tu v onih časih, ko je mesto štelo do 200.000 prebivalcev ter je bilo prvo trgovsko in primorsko mesto.

Kdor pa dandanes Benetke in Benečane opazuje, kmalu zapazi, kako malo svetovnega gospodstva je ondi ostalo. Prav dobro se počutijo ondi med domačini le golobje. Oni ne žanjejo in ne sejejo, a dobijo vedno dovolj živeža, med tem ko ljudstvo ne ve, kaj bi pričelo ter vse sestradano v bornih oblačilih po ulicah tava. Povsod krasne stavbe, znamenite slike, povsod mramor, zlato, biseri, zlati spomini, a iz starih palač vidiš sem ter tje viseti zamazane cunje. Povsod pa te zasledujejo beračji, kateri ti molijo suho roko z milo prošnjo za jeden sold, da si bodo zamogli kruha kupiti.

Vleklo me je dalje, zato zopet v parobrod, kateri me je pripeljal do suhe zemlje.

Zapustivši Mestre, izognem se cesti, ki pelje v Rim ter jo krenem proti Tirolskemu. Srečen sem bil, da se nisem ob teh križpotih zašel, ampak srečno došel v Padovo, jedno najstarejših evropskih mest, ki se odlikuje z mnogoštevilnimi višjimi učnimi zavodi, v prvi vrsti z vseučiliščem, jednim najizbornejših v Evropi. Lepa, rodovitna in dobro obdelana je zemlja ob cesti, ki vodi v Viacenco. Imenuje se vsled tega „benečanski vrt“. Cesta je večinoma ravna ter pelje mnogokrat čez 10 km v jedni črti, kar je za popotnika zelo utrudilno. Povsod ravnina, le pred Viacenco je Monte Berico, na kojem je znamenita romarska cerkev Madonna del Monte. — Proti večeru dospem v Viacenco, katera ima mnogo znamenitih poslopj ter živahno trgovino in obrtnijo. Osobito se izdela ondi mnogo svile. Drugo jutro se napotim proti Veroni.

Srce se radosti širi človeku, gledajočemu toliko in tako ličnih človeških selišč, pričajočih o marljivosti, delavnosti in umetnosti italijanskega naroda“ opiše marsikateri popotnik Italijo. Kdor potuje po Italiji z vlakom od mesta do mesta z Baedekerjem v roki, bode gotovo istih nazorov. Povsod lepo obdelana polja in vinogradi, krasne stavbe in slikarije. Opazujč pa selišča in mesta natančneje, potem naletiš lahko na nekaj nenavadnega:

Nekoliko ur hoda iz Viacence v najrodovitnejši in izborno obdelanej zemlji pridem

do nekega sela. Biti je moralo nekedaj premožno, kajti še dandanes so tam lepa poslopja. Razni znaki vendar kažejo, da se hiše zanemarjajo. Kakor drugod je bila tudi tu cesta v nekaterih krajih zelo ozka. Nasproti se pripelje širok voz, ki je napolnil vso ulico. Gledal sem torej, da sem se hitro ognil v bližnje dvorišče. A kak prizor se mi je pokazal tu! Na dvorišču se je igralo več ko 20 na pol nagih otrok, kateri so me sprejeli z glasnim vpitjem. Na vpitje otrok se prikaže iz lukenj mlado in staro ter me radovedno ogleduje. V zapuščenih hlevih in skednjih se je namreč naselilo tu 10 rodovin, kar znači tudi 10 številik nad vrati v dvorišče. Hlevi in skednji so bili na pol razpali in bati se je, da se kmalu podero. Jeden sam pogled v jedno teh bivališč je zadostoval, da sem bežal od tega kraja. Takih bivališč je v Italiji mnogo. Revščina v Italiji je res grozna. Kako uborni so Italijani v mnogih krajih, prepričaš se tudi lahko s tega, da imajo prav malo srebernega denarja. Saj se si tam mnogokrat v mestu zgodi, da dobiš nazaj samo bakren denar, ako zmenjaš bankovec za 5 ali 10 lir. Če zahtevaš srebro, zagotovi se ti, da ga ne premorejo. Kako neprijetno je to za popotnika.

Blizu Verone doidem italijanski polk, ki se je vračal od vaje domov. Da-si je vladala uprav tropična vročina, oblečeni so bili vojaki s plaščem. Vojaki — izjemši častnikov — so se mi zdeli prav slabotni. Pred polkom je korakala čez 60 mož broječa, večinoma s puškami oborožena godba, katere posamezni oddelki so med korakanjem neprenehoma igrali.

Blizu Verone, ki je močna trdnjava, so vinske gorice, a tudi Alpe se približujejo. Kmalu iz Verone postane svet hribovit in naposled pelje cesta v ozko dolino Eč. Akoravno je bilo potovanje težavneje, ko popred, vendar sem z veseljem pozdravil gorovje. Vsaj je nehala jednoličnost, katera nadvladuje v ravninah. Dolina je bila zelo ozka, da mnoge trdnjave so zapirale vhod v Italijo.

Po štiridnevem potovanju sem dospel srečno — ne da bi imel sitnosti radi kolere, katera se je ravno takrat razširjevala po gorenji Italiji — zopet v Avstrijo.

Konečno oglejmo si še malo ljudsko šolstvo.

Dežela najstarejših vseučilišč in najkрасnejših umotvorov je imela še v prvi polovici tega stoletja najslabšo ljudsko šol-

stvo. Saj je bilo ondi 70% anafalbetov. Še 1852. l. jih je bilo 58%, a dvajset let pozneje 48%. Ljudsko šolstvo torej napreduje, vendar je še vedno na precej nizki stopinji. Obiskovanje ljudske šole je po postavi 15. julija 1877 sicer obligatno, vendar se še ne upajo strogo postopati, da bi prebivalstvu ne odtujili ljudsko šolo. Zato je šolsko obiskovanje še vedno slabo, da komaj polovica za šolo godnih otrok obiskuje ljudsko šolo. Res da prosto ljudstvo ni nič posebno naklonjeno šolstvu ter da južno podnebje pospešuje nezanimanje otrok do šole, a glavni vzrok slabega šolskega obiskovanja se mora iskati v tem, da je ondi veliko število revnih občin. Ker pa morajo po postavi 15. novembra 1859 ob-

čine vzdržavati šole in skrbeti za učitelje, je veliko občin brez šol. Tudi ne zadoščajo šolska poslopja v mnogih krajih številu šolskih otrok. V mnogih občinah so pač šolska poslopja, a primanjkuje jim učiteljev, ker revne občine ne morejo vzdrževati učiteljev. Druge občine pa zopet ostajajo učiteljem plačo dolžne.

Šolsko obiskovanje traja od 6.—12. leta. V vsaki občini čez 500 duš se mora graditi jedna deška in jedna dekliška šola, v občini čez 4000 prebivaleev pa popolna deška in dekliška šola. Največ šol je jednorazrednih, a $\frac{1}{5}$ vseh šol je privatnih.

Za danes naj bo dovolj. Nadaljno potovanje opiše Vam prihodnjič

Vaš zvesti kolesar.

Društveni vestnik.

Iz Crečnic. (O zborovanji učiteljskega društva za celjski in laški okraj, 2. nov. t. l.) Akoravno je neprijetno deževno vreme na vernih duš dan splašilo več marljivih društvnikov, da so ostali doma, zbralo se je k zadnjemu zborovanju 19 udov in počastila sta nas tudi dva gosta. — Zato pa tudi predsednik, gosp. Brezovnik v svojem nagovoru z veseljem povdarja, da nas današnja obila udeležba lahko navdaja z nado, da bo društvo s pričetkom šolskega leta šlo s pomlajenimi močmi na delo, sebi in društvu na korist in čast. Potem zakliče gostoma, nadučit. gosp. Pečarju iz Rimskih toplic in podučit. gosp. Brinarju iz Slov. Bistrice „dobro došla“! ter želi da bi vzela ugoden vtis s seboj; pozdravlja še posebej marljivega uda, gospo Knaflič-ovo, katera kot jedina zastopnica krasnega spola vztraja pri društvu. Naposled čestita gosp. Stritarju na njegovem imenovanji učiteljem v Braslovčah in naznanja med živahnimi vrlo-klici, da je obljubil še za naprej ostati marljiv ud našega društva. Dnevni red vrši se nastopno:

I. Petje izostane radi nenavzočnosti dosedanjega pevovodje. Želeti je, da bi si društvo vendar jedenkrat pridobilo pevovodjo, ki bi z vso strogostjo in vztrajnostjo gledal na to, da bi se petje bolj gojilo, kakor do sedaj.

II. Zapisnik zadnjega zborovanja, katerega je iz prijaznosti napisal gosp. Majcen, se prečita in odobri. Sedanji društveni tajnik se namreč zaporedoma odlikuje s svojo odsotnostjo in ne moremo si kaj, da bi ga prijazno ne opozorili, da je preziranje podeljene častne službe najboljša pot, po kateri se pride ob zaupanje in ljubezen sodrugov.

III. Društvene zadeve. Predsednik naznanja, da je dal vsled sejnega sklepa stari pečat

prenarediti z novim naslovom: „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“.

IV. „Die Bildung des Wahrheitsgeföhls“, govor gosp. Majcena — Teharje. Laž, ta ustudna duševna napaka mladine, dela nam učiteljem-vzgojiteljem vsak dan obilo preglavice; zato je gospod poročevalec storil prav, da si je gojitev resnicoljublja izvolil za predmet svojega podavanja. V zanimivih slikah iz praktičnega življenja kazal nam je, kako prvi vzgojitelji, stariši, napeljujejo svojo deco k laži s tem, da stojte sami pred njimi kot lažnjivci in to s pretirano hvalo ali grajo, z neizpeljano obljubo ali neizpeljanim pretenjem. Večkrat je otrok priča očitne laži svojih starišev, večsih se mu pa celo iz posebnih uzrokov kar naravnost zapove, naj laže. Avtoriteta vzgojiteljeva in strah Božji ste najboljši vzgojevalni sredstvi proti laži.

V. O reji beluša podaval je prav poučno gosp. Klopčič — Sv. Peter; on tudi rad ustreže vsakemu s semenom in rastlinami in nas že kar naprej vabi, prirediti prihodnji majnikov izlet k Sv. Petru, kjer nam želi postreči z okusnimi špageljmi na krožniku in tako najbolj obuditi pri šolskih vrtnarjih zanimanje za to rastlino. Koncem izrazi še nekatere želje gledé na zboljšanje šolskega vrtnarstva in priporoča za naročevanje semen solidno tvrdko Lenarčič — Vrhnika, ki razpošilja tudi slovenske kataloge.

VI. Poročilo g. Brinarja o letošnjem zborovanji „Zaveze“ se vzame z odobrenjem na znanje.

VII. Iz vprašalne škrinjice reševali sta se dve vprašanji. a) Katera sta prav za prav slovenska izraza za „Verordnung“ in „Erlaß“ in kateri razloček je med obema? Reklo se je, da je treba gledé na slov. izraze počakati, da izide slov. pravna

terminologija, gledé na razložke se je pa reklo, da je „Verordnung“ v okvirji zakona dana naredba na širji, „Erlass“ pa na ožji podlagi. *b)* Kako kaže učitelju bolj, da prodaja šolske rekvizite na svoj ali na račun krajnega šolskega sveta? Izrazilo se je mnenje, da je najbolj, če prodaja učitelj na svojo roko, zgube naj se pa varuje s tem, da zahteva denar sproti.

VIII. Sprejme se predlog gosp. Štukeljpa, naj se okrajni šolski svet celjski naprosi, da oprosti šolskega pouka učitelje jednorazrednic vsak prvi četrtek v meseci, ako se hočejo ta dan udeležiti društvenega zborovanja.

Prihodnje zborovanje bo 3. decembra. Na veselo svidenje torej! Brinar.

Iz ormoškega okraja. Vkljub slabemu vremenu zbralo se je 2. nov. t. l. v Ormoži 16 udov tukajšnjega učiteljskega društva k zborovanju. Predsednik gosp. Porekar predstavi društvu na novo pristopivše ude, gdč. Anko Leban in Ivanko Swoboda, učiteljici pri Sv. Miklavži in gosp. Avgušтина Šabic, učitelja na Humu, ter jim zakliče „dobro došli“. V svojem nagovoru omenja dalje, da je društvo javno nastopilo pri blagoslavljenji novega šolskega poslopja pri Sv. Bolfanku. Tudi čez počitnice ni mirovalo, temuč priredilo je 12. okt. v prostorih ormoške čitalnice svoji odbornici in društvenici gospodičini Milki Pirnat, ki se je preselila v Konjice, banket, katerega se je razun učiteljev udeležilo še mnogo drugega odličnega občinstva iz Ormoža in drugod.

I. Zapisnik o zadnjem zborovanji se odobri.

II. Dopisov ni nobednih.

III. Gosp. Konrad Mejovšek podava o „pomenu pripravljalnih vaj in kako se vrše“. Obširno in zanimivo tvarino si je razdelil na več krogov, kakor: priprava otrok za šolo, imena učencev, učenci v šoli in doma, spoznava šolske izbe itd. Za v vsakem obziru izborna, posebno v začetku šolskega leta važno podavanje mu izreče gospod predsednik zahvalo, pričujoči pa mu izrazijo priznanje z „živio-klici“ in z željo, da priobči govor v „Popotniku“. Debate so se vdeležili gg. Košar, Kosi, Lichtenwallner, Porekar in drugi.

IV. Radi pičlega časa izostane predavanje gosp. Fran Vabiča „črtice iz letošnje razstave v Inomostu“, preloživši je na prihodnje zborovanje.

V. Nasveti.

Gosp. Ernst Slanc nasvetuje: Društvo naj se obrne do sl. okrajnega šolskega sveta z prošnjo: *a)* da se stavijo v prihodnje na dnevni red uradnih konferencij samo 3 točke; gradivo je večkrat za jeden dan preobširno; *b)* izdelana konferenčna vprašanja se naj oddajo še le na dan konferencije, ker drugače se mora naloga dvakrat prepisovati, kajti učitelj mora imeti na dan zborovanja svoje poročilo v rokah; *c)* poročevalci različnih vprašanj naj se izvolijo še le na dan konferencije.

Prav živahne debate udeležilo se je vež pričujočih. Prvi dve točki se sprejmete, tretja pa propade.

Gosp. Mejovšek predlaga: Okrajni šolski svet naj se naprosi, da blagovoli krajnim šolskim svetom zaukazati, da se vsota, katera se stavi v letni proračun krajnega šolskega sveta za nakup učil, tudi v to svrlo porabi, ne pa. kakor se to večkrat zgodi, za druge potrebe izda. Se sprejme.

VI. Pri zadnjem zborovanji 7. septembra t. l. izvolil se je gosp. Mejovšek, da danes poroča o vprašanji radi zgradbe „Zavetišča učiteljskih sirot“ v Ljubljani. Predlaga sledeče stavke: *a)* Slovensko učiteljstvo brez ozira na kronovine naj se poteguje za učiteljski dom, ki se naj zida v Ljubljani. Separatizem ne bi pospeševal te najne zadeve. *b)* Zavezin odbor naj potrebno ukrene, da se ta važna ideja prej ali slej vresniči. *c)* Delež naj znaša 500 kron. Po številu deležev se ravna število gojencev, dotične kronovine. *d)* Gojence priporoča vsako učiteljsko društvo po svojem odboru. *e)* Vsak zavezin ud plača 1 krono ustanovnine, vsako nadaljno leto pa 20 vinarjev letnine. *f)* Kdor postane nadučitelj ali samostalen voditelj šole, plača jedenkrat za vselej 1 krono. *g)* Učiteljstvo naj priredi koncerte in razne veselice, katerih čisti dohodki se zalagajo v ta namen; pobira pa tudi prostovoljnih darov pri nedih.

Stavki se jednoglasno sprejmejo.

Gospod Anton Kosi še pristavi: Stavke, koje je predlagal v sprejem gosp. poroč. Mejovšek, naj se objavijo v društvenem poročilu v „Popotniku“, a ob jednom se naj naznanijo tudi zavezinemu odboru, ki je to zadevo v obravnavo sprejel s prošnjo, da je blage volje uvažuje.

Prihodnje zborovanje, ob jednom glavna skupščina se vrši prve dni januarja prihodnega leta.

M. Š.

Iz novomeškega okraja. V teku dveh mesecev je sklicalo naše učiteljsko društvo dvakrat občni zbor: prvič 31. avgusta v Rudolfovo, h kateremu nas je došlo 17, t. j. manj nego po pravilih zahtevani dve tretjini vseh častnih in pravih udov ter se vsled tega ni mogel vršiti, in drugič 25. oktobra na Toplice, kjer smo navzlic malemu številu (15) udov zborovali. — Umevno je, da pri tako neugodnih krajevnih razmerah, kakor so tu, ni moči misliti, da bi se zamoglo učiteljstvo zborovanj mnogoštevilneje udeleževati, radi česar se je sklenilo redne občne zbere razpisovati po mogočnosti na dan uradne konferencije ali po § 18. društvenih pravil preveliko oblast odvzeti ter ga s $\frac{1}{2}$ ali $\frac{1}{3}$ vseh udov zadovoljiti.

Predsednik g. Koncilija, se, pozdravljajoč zbrane ude, spominja poleg ovir plodonosnejemu delovanju tudi veselih društvenih vspehov v minolem društvenem letu zlasti zabavnega večera v Rudolfovem 4. maja t. l.; ne pozabi pa tudi dveh, na šolskem

polji zelo zaslužnih v tek. letu umrlih mož g. Bl. Hrovata in Fr. vit. Močnika. (Zborovalci vstanejo.)

Tajnikovo poročilo popisuje poleg drugega, posebno tri društvena zborovanja in sijajno izpadli že imenovani zabavni večer, kateri je društvu po vsej pravici v ponos in kolikor toliko društveni blagajni in onej družbe sv. Cirila in Metoda v korist.

Blagajnikovemu poročilu je posneti, da je društvo v gmotnem oziru še v dokaj dobrem položaji. Izvoljeni pregledovalci računa gosp. J. Franke, Dav. Matko in Val. Zavrl so ga našli v popolnem redu.

Društveni odbor ostane v novem društvenem letu stari, le mesto Jak. Koželja z Dvora stopi v odbor žužemberski učitelj g. Jos. Šmorancer. Ko se je poleg nekaterih drugih stvari še dopis „Slov. učit. društva“ gledé na „Učiteljski dom“ na znanje vzel ter to zadevo posamezniku, priporočujevaje mu, na prosto voljo prepustil in določilo prihodnjič zborovati pustni ponedeljek 1894 v Rudolfovem, kjer bode poleg druge tvarine tudi poročilo gosp. Josipa Franketa o šolskem vrtnarstvu, je g. predsednik s trikratnim „slava!“ na presvitlega cesarja zaključil zborovanje.

Iz kamniškega okraja. Kamniško učiteljsko društvo je zborovalo 12. oktobra t. l. ob 1¹/₂. uri popoldne v Kamniku.

Točno ob določeni uri otvori gospod predsednik J. Janežič zborovanje in pozdravi z jedrnatim nagovorom v obilnem številu zbrano učiteljstvo. Srčno se zahvaljuje na toliki udeležbi, posebno, ker gosp. tovarišev niso privabile diete, temveč ljubezen do učiteljskega stanu in stanovski ponos. Ko se zahvali gospodom delegatom, kateri so se na lastne troške udeležili letošnjega obč. zborovanja „Zaveze“ v Mariboru, spominja se prihodnjega „učiteljskega doma“ oziroma „konvikta za učiteljsko deco“. Navdušeno pozivlja učiteljstvo kamniškega okraja naj pokaže tudi tu, da mu je čast in blagor učiteljskega stanu v resnici pri srci. Pri Ciril-Metodovem društvu smo častno rešili svojo nalogo, pristopivši mu kot ustanovniki, a za učiteljski dom, storili do sedaj nismo razun moravških hospitantov“ še čisto nič. V nadi, da bo učiteljstvo kamniškega okraja pokazalo svojo požrtvovalnost tudi tu, sklene svoj nagovor ter naznani prehod k drugi točki dnevnega reda. Iz blagajnikovega poročila je bilo razvidno, da je društvo imelo 67 glđ. dohodkov, 39 glđ. 86 kr. pa stroškov. Mej troške je všteti 24 glđ., katere je društvo založilo, da je izpolnilo vsoto 100 glđ., katere je izročilo Ciril-Metoda društvu. Društvo dobi to svoto vrmeno, tedaj ima 52 glđ. 14 kr. premoženja.

Tretja točka dnevnega reda je bila: Prihodnja deželna razstava v Ljubljani in razstava učil Poročal gosp. Ij. Stiasny.

Gospod poročevalec omenja razstave učil in njih uspehe pri deželnih razstavah v Gradeci, Pragi

in Zagrebu, ter izraža željo, naj bi se delalo na to, da bi pri prihodnji deželni razstavi v Ljubljani tudi bilo zastopano ljudsko šolstvo z razstavo učil. Posebno dobro bi bilo, da bi se naredila posebna izložba potrebnih učil za jednorazrednice. Seveda stala bode razstava mnogo truda in denarja, a upa, da z vztrajnostjo se bode dalo vse doseči.

Koncem predlaga naslednjo resolucijo, katere je bila jednoglasno sprejeta:

1. Želeti je, da bode zastopano ljudsko šolstvo.

2. Naj se priredi za časa deželne razstave v Ljubljani stalna razstava učil.

O tem predmetu vnel se je živahen razgovor, v katerem g. J. Janežič nasvetuje, naj bi se sestavil nekaj zapisnik učil, katere se lahko razstavijo, da dobi vsakdo o vsem tem nekaj pojem.

Na to nasvetuje gosp. Burnik, naj se dobi nekaj zapisnikov češke razstave in naj se ti do konca aprila vsakateremu določijo. (Resolucija gospoda Burnika se sprejme.) Zaradi podpore nasvetuje gospod Stiasny, da se prepusti ta stvar društvenemu odboru, kateri bode o pravem času potrebno ukrenil, kar se je tudi sprejelo.

Gospod okrajni nadzornik L. Letnar predlaga, naj bi učiteljstvo kamniškega okraja razstavilo „podrobne učne načrte“, katere je izdelalo. V ta namen naj bi jih pa še jedenkrat dobro pregledalo in kar je pomankljivega popravilo, da se dajo aprobirati. Nasvet gospoda nadzornika bil je vsprejet.

Pri 4. točki dnevnega reda „posamezni nasveti“, spominja se gosp. Janežič „učiteljskega doma“ (konvikta) in pozivlja, če ima kdo kakšen predlog.

Na poziv se oglasi gosp. nadzornik L. Letnar, omenja veliko korist in važnost konvikta, ter nasvetuje, naj bi se vsak učitelj zavezal skozi 12 let po 1 glđ. na mesec plačevati. Ta nasvet sicer ni šel na glasovanje, ker ni bil v ta namen stavljen, a videlo se je, da bode učiteljstvo kamniškega okraja rado in veliko žrtvovalo.

Da se prej prične redno pobiranje za učiteljski dom (konvikt) sprejme se naslednja resolucija:

V Ljubljani naj se kakor hitro mogoče ustanovi odbor, da potrebno ukrene in določi, koliko bo deležnikom plačevati.

Ko se še določi, da bode prihodnje zborovanje v Moravčah, kjer bode gosp. nadučitelj Toman dal hospitacijo, zaključi se zborovanje.

M. Janežič-Peče.

Celjski okraj. (Vabilo.) „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ ima v nedeljo, 3. decembra t. l. ob 10. uri popoldne v celjski okoliski šoli svoj mesečni zbor. Dnevni red: 1. Petje, 2. Zapisnik. 3. Društvene reči. 4. Učitelj-pisatelj; govor gosp. Iv. Stukelj 5. Iz naše vprašalne skrinjice. 6. Nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno

odbor.

Maribor. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje v četrtek 7. decembra v Mariboru v prostorih c. kr. učiteljišča po tem-le vspredu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo kraj-

nega odbora o V. skupščini „Zaveze“. 3. Posvetovanje „o disciplinarnem redu“ za šole tega okraja. 4. Razni nasveti. Začetek zborovanja ob 1/2 11. uri. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Begunj nad Cerknico, 18. nov. (Ocennevalni odbor za mladinske spise.) Poročajoč o peti skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Mariboru pozabil je „Popotnik“ navesti, da se je vsled referata „Kaj in kakó naj čita mladina“ sestavil odbor, kateremu bi bila naloga ocenjevati mladinske spise. V ta odbor so bili voljeni gg.: Dimnik Jakob, učitelj v Ljubljani; Freuensfeld Josip, učitelj v Ljutomeru; Judnič Davorin, učitelj v Trnovem; Kosi Anton, učitelj v Središči in Leban Janko, nadučitelj v Begunjah. Zdaj bi bilo skrbeti za to, da ta odbor prične svoje delovanje. Kako bi se to zgodilo, skušal sem se jaz dogovoriti z dičnim našim predsednikom „Zaveze“. Gospod Ribnikar mi je pismeno razložil, kako si stvar on misli. Dotično njegovo pismo se mi zdi tako važno, da prosim vrlega svojega kolego oproščenja, da je tukaj natisnem. „Sedaj bi bilo najprej potrebno“, piše g. R. „da se sestavi ta odbor, t. j., da si volite načelnika itd. Gledé ocenjevanja knjig bi pa nasvetoval sledeče: Knjig naj ne ocenjuje samo jeden, temveč najmanj trije ali štirje. Te ocene naj se pošljejo na to načelniku, da sestavi iz ocen glavno oceno za lista „Popotnik“ in „Učit. Tov.“ Podpisaval bi se potem pod oceno le „odbor za ocenjevanje mladinskih spisov“. Kajti jaz sem teh mislij, da več oči več vidi. Če bi pa le posamezniki ocenjevali, potem se zna prigoditi, da se prezre jedna ali druga stvar in naposled se vtegne oglasiti še kak ostrejši kritik s prav finim drobnogledom — in obsodba je tu!“

Pač pametne misli, katerim rad pritegnem in z mano vred gotovo vsak „Popotnikov“ čitatelj.

Da bi pa ne bilo treba ocenjevalcem se shajati zato, da si volijo načelnika, ker je to zdaj v pozimskem času precej težavno in tudi stane — navsuetujem, da se načelnikom izvoli en bloc gospod Josip Freuensfeld. Gosp. Freuensfeld je mlada, čila moč, pedagogično in estetično izobražen mož. Vrhu studij, katera ima navadno učitelj, poslušal je tudi predavanja na dunajskem pedagogiju, ima izpit za meščanske šole, a kraj tega je čislán pesnik in pisatelj slovenski, katerega vsi poznamo pod imenom — „Rádinski“. Ker je z marsikakim kritičnim sestavkom, posebno pa s svojimi „kritičnimi utrinki“ v zadnjem listu „Popotnika“ dokazal, da je vesten in spreten ocenjevalec, zato mislim, da mi tudi ostali gg. odborniki pritegnejo, da bi bil g. Freuensfeld prav na mestu kot načelnik ocenjevalnega odbora. Kot tak naj bi g. Freuensfeld

objavil po slovenskih časnikih poziv do pisateljev in založnikov knjizice za slovensko mladino, da bi ocenjevalnemu odboru pošiljali izišle knjizice v oceno.

To je moje mnenje. Ostale tovariše odbornike pa prosim, da se mi privatnim ali zasebnim potom oglasijo v tem oziru. Na zdrav! Janko Leban.

Iz Ljutomera. Navadno baje umerje gospodar, ko si je namesto stare hiše, sezidal in uredil novo lepšo. „Vse si je tako lepo pripravil; in sedaj, ko bi lahko užival sad svojega truda, je po-nj prišla smrt“. Tako si pripoveduje prosto ljudstvo in — veruje. Jednako nakluče ali pa neizprosljiva usoda je zadela tudi g. J. Horvata, velezasluženega nadučitelja v Ljutomeru. — Ves čas svojega bivanja tukaj trudil se je, da bi uprizoril svoje ideje, da bi vresnicil svoje misli in želje gledé na novo šolsko poslopje. —

18. avgusta 1888, ko so avstrijski državljani praznovali velik praznik, se je iz tega namena slovesno vložil temeljni kamen. A zaradi neugodnih razmer se je prenesel kamen l. 1892 na bližnji hrib. Kmalu je H. imel veselje videti, kako hitro vstaja stavba iz tal; poslopje se je širilo od dne do dne više in više. Malokomu so znane morče skrbi, kate-re je imel ranjki v tem času. Uvaževal jih pa bode vsakdo, naj si bo že stavil vaško kočó ali mestno hišo; še bolj pa učitelj, ki je moral skrbeti za novo šolsko poslopje ter ono primerja z ljutomerskim. Smelo lahko trdimo, da so bile one velike skrbi deloma krive prezgodnje smrti Horvatove. — Le jedna in zadnja želja se mu ni izpolnila: da bi bival in učiteljeval v novem posloppju. Ostavil je ta svet ter se preselil v lepše domovanje. — A gotovo je bival njegov duh mej nami, ko smo prosili blagoslova božjega na po njem pričeto delo; in gotovo je tudi on z nami tam gori prošil za tó.

V cerkvi so preč. dekan g. Skuhala v lepih besedah polagali zbranim na srce skrb za jedino pravi pouk, ki bistri um in blaži srcé, ki le jedini vodi do časne in večne sreče. Po dokončanej slovesni sv. maši, pri katerej so učitelji peli, hitelo je občinstvo za učenci na hrib, kjer šola stoji. Mar jih je vabila godba, ki je svirala na terasi pred šolo? Ali jih je mikalo velikansko in prelepo poslopje, iznad katerega je vihrala cesarska zastava, da bi si ga bližje ogledali ter se čudili notranjej upravi? Ali jih je pa tudi oboje vabilo; kdó ve? Gotovo pa je vsaki še jedenkrat postal pred širnim posloppjem, predno je vstopil v ozaljšane prostore,

da, dvorane. — Divil si se krasoti veličastne hiše in če si bil veščak, hvalil si solidno, a lepo izpegljavo stavbe. Vžival si sedanost ter v njo zamaknjen morebiti zabil na preteklost. In ko bi mi sledil s svojimi očmi v preteklost, казал bi ti, koliko truda in žuljev, koliko časa in napora je trebalo to delo strani našega oratarja, koliko težav in ovir je bilo premagati, predno se je dovršilo v tej popolnosti.

In ko si vse to videl in pomislil, zažarilo se ti je oko pri pogledu tega spominka narodne požrtvovalnosti ter vskliknil z ljudstvom, ki je vneto za izobražbo in omiko: „Naprej!“ — Naši pradedje so nekedaj na gričih stavili tabore v obrambo zoper sovražnika, ali pa so si postavili hišo božjo, da bi tako rekoč, prosti zemeljskih skrbi, bili bliže Bogu. — Zdiš se mi tudi ti trdno poslopje nekaj tabor, kamor je ljudstvo svoj najdražji zaklad pred zlim sovražnikom spravilo: svoje otroke. A na braniku so zbrani učitelji, pripravljeni odbijati sovražne napade. Njih vojni klic je: vse za vero, dom, cesarja! — Ponosno kakor nekdanji gradovi, gledaš na prelepo mursko polje, koder biva rod, ki bije boj za tvoj in s tem tudi za svoj obstanek. In danes so se zbrali otroci tega rodu, da bi slišali zopetno prisego brambovcev, učiteljev. Kakor nekdanj brambovci z orožjem v roki, so tudi oni zapeli: „Slovansko hymno“; bila je to vroča molitev, ki se je povzdignila pred prestol Najvišjega, ki nas vse ljubi in vzdržuje.

Po cerkvenem obredu povzame besedo g. dekan, končaje svoj današnji govor o imenitnosti pouka in tega dneva z željo, da bi se vedno svetile in pouk vodile tri zvezde: ljubezen do Boga, ljubezen do cesarja in ljubezen do domovine in maternega jezika. — Č. g. Šlamberger, načelnik krajnega šolskega sveta govori potem kratko o ustanovitvi novega šolskega zakona ter njegovem pomenu za omiko, o stavbi in pričetku novega poslopja ter zahvali za požrtvovalnost krajnega in okrajnega šolskega sveta.

Na prošnjo govornikovo otvori c. kr. namestnijski svetovalec, gosp. Tauber pl. Taubenberg, vit. Franc-Jožefovega reda, šolo ter prečita brzojavko Nj. vzviš. Gvido Kubecka v Kūbau-u, kateri javlja, da je zaradi uradnih poslov zadržan in da se ne more udeležiti slavnosti; želi pa obilo sreče v odgoji, da bi zadostovali postavam. Pozdravu, katerega je blagovolil izraziti, odzovejo se navzočni z živio-klici.

Na to se še gosp. c. kr. namestnijski svetovalec, kot zastopnik dež. šolskega sveta spominja zvestobe in udanosti do prevzviš. Habsburške dinastije, katero so Slovenci kakor v bojih, také v vsakdanjem življenji dokazali ter zakliče trikratni živio. Učenci zapojó cesarsko pesem. (Konec sledi.)

(Povišanje.) Ministerijalni svetovalec v našem ministerstvu g. dr. Erih Wolf je dobil naslov in značaj sekijskega načelnika.

(Novi naučni minister.) Za naučnega ministra je imenovan krakovski rector magnificus, Stanislav vit. Madeyski, njegov prednik, baron Gautsch, pa je postal kurator Terezijanske akademije.

(Izpiti za učiteljsko usposobljenost) pred ljubljansko izpraševalno komisijo so se končali 15. t. m. z nastopnim vspehom: Izmej 48 učiteljev, ki so delali izpit, usposobljeni so za meščanske šole dva učitelja in jedna učiteljica. Dopolnilni izpit iz nemščine napravili so trije učitelji. Za ljudske šole usposobljenih je 25 učiteljic in 12 učiteljev. Mejni sta napravila izpit z odliko, gg. Fr. Peterlin in Iv. Vrščaj. Pet učiteljic ni prestalo izpita. Pisma vprašanja teh izpitov objavimo v prihodnji številki.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Anton Eberl, nadučitelj v Št. Jerneji imenovan je za naduč. na novi dvorazrednici v Tepini; g. Alojzij Pogruje, podučitelj v Hajdinjem postal je učitelj ravno tú, gspđ. Ida Poglič podučiteljica v Prihovi pa je na svojem mestu definitivno nameščena. — Gosp. Feliks Nagu, učitelj v Leskovci dobil je stalno II. učno mesto pri D. M. v Polji; gospod Karol Matajč, učitelj v Šmartnem pri Litiji stalno II. učno mesto v Gorenjem Logatci, gspđ. Frančiška Stepischnegg pa je dobila stalno II. učno v Grahovem. Gospod Franc Maurin, zasilni učitelj v Reichenau-u imenovan je učiteljem-voditeljem na jednorazrednici v Stekanji vasi. — V Ljubljani je c. kr. vadnični učitelj gospod Ivan Tomšič radi boleznii na dopustu; namestuje ga gosp. A. Maier, učitelj na nemški mestni šoli, njega pa namestuje g. Hinko Podkrajšek, učitelj v Radovljici. — Za novo paralelko na mestni dekliški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani je začasno imenovana učiteljica gspđ. A. Jereb, za novo paralelko na mestni nemški dekliški šoli pa gspđ. Ana Černy. — Dalje sta stalno nameščena: gospod Andrej Lah, učitelj v Dol. Zemonu za učitelja-voditelja na jednorazrednici pri Sv. Martinu pri Nandjem selu, gosp. Martin Humek, učitelj na Raki pa za III. učno mesto v Radečah. Gospod Ivan Perko, imenovan za Hotič, ostane na svojem mestu v Doleh. Gspđ. Frančiška Lunder iz Trebelnega je dobila začasno učno mesto v Škocijanu, gspđ. Marija Peterlin pa zač. učno mesto na novi paralelki v Št. Rupertu. V Tolminskem so stalno nameščeni sledeči gospodje učitelji: Adolf Komac v Bolci, Fran Uršič na Ljubušnjem, Josip Rakovšček v Kobaridu, Ferdinand Jelinčič do sedaj v Čadreg-Zadlazu v Logu, Josip Kenda pri sv. Luciji, Anton Stres v Sedlu, Kristijan Kogoj na Ljubinjii, Ferdo Gabršček do sedaj na Žagi v Dol. Tribuši, Fran Bogataj do sedaj v Bolci na Livku. — Začasno so nameščeni: gspđ. Josipina Šlunder v Kobaridu, g. Peter Kogoj

do sedaj v Cerknem na Bukovem, gospod Viktor Vuga do sedaj v Kobaridu na Ponikvah, gospod Rudolf Jelinčič v Čader-Zadlazu. — V prvo plačilno vrsto bil je povišan g. Ivan Gerželj pri sv. Luciji, v drugo pa gg. Andrej Vrtovec v Tolminu, Ivan Ivančič v Kredu, Fran Bogataj na Livku in Viktor Uršič na Št. Viškgori. — Izprašani učit. kandidatje, ozir. kandidatnje so dobili službe in sicer g. Franc Koželj na Vel. Poljanah; gosp. Valentin Clemente v Prežganji; g. Janko Zupančič v Hotiči; g. Franc Čuk na štirirazrednici v Krškem (kot namestni učitelj); gspdc. Ida Mally

na novi dvorazrednici v Predosljih pri Kranji in gspdc. M. Globočnik v Št. Jerneji. Dalje (začasna podučiteljska mesta): g. Avgust Achitsch v Kamnici pri Mariboru; g. Jože Brinar v Slov. Bistrici; g. Jože Hernaus v Selnici ob Dravi; g. Jože Kresnik v Razvanjih; g. Lavoslav Vihar v Račah; gspdc. Franciška Zwirn v Šmarjeti pri Rimskih toplicah; gspdc. Jožefa Hayne pri Sv. Križu pri Ljutomeru; gspdc. Viktorija Götzl v Žalci; gspdc. Emilija Whrues v Konjicah. gspdc. Armina Lapajne v Ljutomeru in Marija Šešarg v Artičah.

Razpis natečaja.

Št. 1284.

Razpis.

Sledeče učiteljske službe je umestiti takoj definitivna ali tudi začasno, in sicer

a) v Ptujskem šolskem okraju:

1. pri Sv. Lovrenci na Dravskem polju jedna učiteljska in jedna podučiteljska služba, IV. plačilni razred;
2. pri Sv. Duhu, poduč. služba, III. plač. razred in prosta izba;
3. v Hajdini, podučit. služba, III. plač. razred in prosta izba;
4. na Ptujski gori, poduč. služba, III. plač. razred in prosta izba;
5. pri Sv. Barbari, podučiteljska služba, IV. plačilni razred in prosta izba;

6. v Cirkovcah, podučit. služba, IV. plač. razred in prosta izba;

b) v Ormožkem šolskem okraju:

1. pri Sv. Bolfanku jedna učiteljska in jedna podučiteljska služba, IV. plač. razred, prosta izba;
2. v Središči, podučit. služba, IV. plač. razred, prosta izba.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje redno podprte, zlasti z zrelostnim, oziroma s spričevalom učne vsposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva opremljene prošnje potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 10. decembra t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. š. svet Ptuj—Ormož, 31. oktobra 1893.

2-2

Predsednik: Scherer s. r.

Nova šolska klop,

patent Ad Nr. 13.136 / 38.653
VI.—1892

izdelovala se bode odsihdob po pravilno stavljenih merah dunajskih zvedencev za šolsko klop v 7 velikostih in bo stala:

1 komad za 2 učen. nebarv. gld. 6.— = kron 12.—	1 komad za 3 učen. barv. gld. 7:50 = kron 15.—
1 " " 2 " barv. " 6:50 = " 13.—	1 " " 4 " nebarv. " 7:80 = " 15:60
1 " " 3 " nebarv. " 6:90 = " 13:80	1 " " 4 " barv. " 8:50 = " 17.—

Pri velikih naročilih primerno ceneje.

Dovoljenja v izdelovanje zgoraj omenjenih šolskih klopij po pogodbi in pošljem, če se želi, naris in popis brezplačno.

Neopravičena ponarejanja in posnemanja se sodnijski kaznujejo.

Preslavnim vzdrževalcem šol in preslavnemu učiteljstvu se najuljudneje priporoča v blagovoljna naročila

Ivan Weixl,
nadučitelj v Kamnici pri Mariboru ob Dravi.

Zaostale p. n. naročnike še jedenkrat vljudno prosimo, da se nas vsaj v začetku zadnjega meseca v letu blagovolijo spomniti in da poravnajo svoj dolg na naročnini.

Upravništvo.

Vsebinska. I. Spomenica štajerske učiteljske zaveze. (I.) — II. Šolski vrt. (II.) (Prof. J. Koprivnik.) — III. V. Slovstvo. (Ocena.) (V. Korun.) — IV. Listi slovenskega učitelja—kolesarja. (VIII.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Natečaj. — VIII. Inserat.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)